

Test Booklet Code & Serial No.

प्रश्नपत्रिका कोड व क्रमांक

D

Paper-III
HOME SCIENCE

Signature and Name of Invigilator

Seat No.

--	--	--	--	--	--

1. (Signature) .....

(In figures as in Admit Card)

(Name) .....

Seat No. ....

(In words)

2. (Signature) .....

(Name) .....

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

JAN - 17318

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 150

Number of Pages in this Booklet : 36

Number of Questions in this Booklet : 75

Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of **75** objective type questions. Each question will carry **two** marks. **All** questions of Paper-III will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
  - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
  - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
  - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (C) is the correct response.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.**
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
- There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

- परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत **75** बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
- परीक्षा सुरु झाल्यावर विद्यार्थ्यांला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून घ्याव्यात.
  - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
  - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून घ्यावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चूकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
  - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा.
उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत. इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूप केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमागाचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्यांला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्यांने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळा किंवा काळा बॉल पेनचाच वापर करावा.**
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**

JAN - 17318/III—D

HOME SCIENCE

Paper III

गृहविज्ञान

प्रश्नपत्रिका III

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 150

Note : This paper contains Seventy Five (75) multiple choice questions, each question carrying Two (2) marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण पचहत्तर (75) बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला दोन (2) गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.

<p>1. 'Jigger' is used for .....</p> <p>(A) Piece dyeing</p> <p>(B) Beam dyeing</p> <p>(C) Stock dyeing</p> <p>(D) Solution dyeing</p> <p>2. Which of the following is <i>not</i> a chemical spinning process ?</p> <p>(A) Wet spinning</p> <p>(B) Dry spinning</p> <p>(C) Melt spinning</p> <p>(D) Ring spinning</p>	<p>1. जिगर हे ..... साठी वापरले जाते.</p> <p>(A) पिस रंगणी</p> <p>(B) बीम रंगणी</p> <p>(C) स्टॉक रंगणी</p> <p>(D) द्रावण रंगणी</p> <p>2. खालीलपैकी कोणती प्रक्रिया ही रासायनिक कताई प्रक्रिया नाही ?</p> <p>(A) वेट कताई</p> <p>(B) ड्राय कताई</p> <p>(C) मेल्ट कताई</p> <p>(D) रिंग कताई</p>
---	---

3. A famous sari from Maharashtra with complex woven zari motifs in border and pallu is :

- (A) Narayanpeth
- (B) Paithani
- (C) Panetar
- (D) Shahpuri

4. The ability of a textile material to regain its shape and volume after being compressed or twisted is known as :

- (A) Elasticity
- (B) Resiliency
- (C) Pliability
- (D) Cohesiveness

3. महाराष्ट्रातील प्रसिद्ध साडी जिच्या काठावर आणि पदरावर गुंतागुंतीचे जरीचे नमुने विणले जातात तिला ..... म्हणतात.

- (A) नारायणपेठ
- (B) पैठणी
- (C) पानेतर
- (D) शहापूरी

4. टेक्सटाइल मटेरिअल दाबल्यानंतर किंवा पिळल्यानंतर, त्याचा आकार व आकारमान पूर्वस्थितीत येण्याची क्षमता, त्याला ..... म्हणतात.

- (A) तण्यता
- (B) स्थितीस्थापकता
- (C) लवचिकता
- (D) चिकटपणा

5. The filaments of natural silk are held together by :

- (A) Fibrion
- (B) Sericin
- (C) Pectin
- (D) Lycine

6. A seam that encloses a previously stitched seam is .....

- (A) Lapped seam
- (B) Fused seam
- (C) Rolled seam
- (D) French seam

5. नैसर्गिक रेशीम फिलामेंट्स हे .....
मुळे एकत्रित धरून ठेवले जातात.

- (A) फायब्रिऑन
- (B) सेरिसीन
- (C) पेक्टिन
- (D) लायसिन

6. .... ही पूर्वी शिवलेल्या शिवणीला दृष्टीस पडू देत नाही.

- (A) लॅप्ड शिवण
- (B) फ्यूज्ड शिवण
- (C) रोलड शिवण
- (D) फ्रेंच शिवण

7. Woven fabrics as they leave the loom before being bleached, dyed or finished are known as :

- (A) Unfinished goods
- (B) Raw goods
- (C) Grey goods
- (D) Unbleached goods

8. .... blue is made from coal-tar dyes.

- (A) Indigo
- (B) Ultra marine
- (C) Prussian
- (D) Aniline

9. .... starch is procured from the roots of a plant.

- (A) Tapioca
- (B) Rice
- (C) Wheat
- (D) Potato

7. मागावरून काढलेल्या विणलेल्या कापडाला, विरंजन, रंगणी किंवा परिसज्जा करण्यापूर्वीच्या स्थितीला ..... म्हणतात.

- (A) परिसज्जा न केलेला माल
- (B) कच्चा माल
- (C) करडा माल
- (D) विरंजन न केलेला माल

8. .... नीळ ही कोल-टार डायपासून बनविली जाते.

- (A) इंडीगो
- (B) अल्ट्रामरिन
- (C) पर्शियन
- (D) अॅनिलीन

9. .... हा स्टार्च झाडांच्या मुळांपासून बनविला जातो.

- (A) टॅपिओका
- (B) तांदूळ
- (C) गहू
- (D) बटाटा

10. .... gives the information to consumer about qualities inherent in the merchandise.

- (A) Trademark
- (B) Label
- (C) Standard
- (D) Brand

11. Decisions related to routine, repetitive action are called .....

- (A) Technical decisions
- (B) Habitual decisions
- (C) Grup decisions
- (D) Intellectual decisions

10. .... हे ग्राहकाला खरेदी-विक्री प्रक्रियेत दर्जाबद्दल सहजपणे माहिती देत असते.

- (A) ट्रेडमार्क
- (B) लेबल
- (C) स्टँडर्ड
- (D) ब्रँड

11. वारंवार घडणाऱ्या, दैनंदिन क्रियांशी संबंधित असलेले निर्णय म्हणजे :

- (A) तांत्रिक निर्णय
- (B) सवयीने घेतलेले निर्णय
- (C) सामुहिक निर्णय
- (D) बौद्धिक निर्णय

12. The qualities of a Good Home maker is .....

- (A) Motivated, Guiding, Moderating
- (B) Enthusiastic self control, sad
- (C) Intelligence, Imagination, work efficiency
- (D) Planning, set goals and frustrated

13. Values that can be verbalized and held at a conscious level are termed as :

- (A) Implicit values
- (B) Explicit values
- (C) Instrumental values
- (D) Intrinsic values

12. खालीलपैकी कोणती चांगल्या गृहिणीची गुणवैशिष्ट्ये आहेत ?

- (A) प्रेरित, मार्गदर्शक, नेमस्तपणा राखणारी
- (B) उत्साही, स्व-नियंत्रित, दुःखी
- (C) बुद्धिमान, कल्पकवृत्तीची, कार्यक्षम
- (D) नियोजन, आखीव उद्दिष्ट्ये आणि वैफल्यग्रस्त

13. अशी मूल्ये की जी जाणिवेच्या पातळीवर धरली जाऊ शकतात आणि शब्दांकीत केली जाऊ शकतात त्यांना ..... म्हणजे जाते.

- (A) इम्प्लीसीट मूल्ये
- (B) एक्सप्लीसीट मूल्ये
- (C) इन्स्ट्रुमेंटल मूल्ये
- (D) इनस्ट्रिनसिक मूल्ये

14. The average distance between two individuals communicating with each other on social media is from ..... to ..... feet.

- (A) 1.5, 4
- (B) 2, 1.5
- (C) 1, 2
- (D) 4, 12

15. What are some of the benefits of time management ?

- (A) Rustout, burnout
- (B) Reality, Stagnation
- (C) Control stress, Balance your life
- (D) Freedom, relaxation

14. सामाजिक माध्यमांवर परस्परांशी संवाद साधणाऱ्या दोन व्यक्तींमधील सर्वसाधारण अंतर ..... ते ..... फीट इतके असावे.

- (A) 1.5, 4
- (B) 2, 1.5
- (C) 1, 2
- (D) 4, 12

15. समय व्यवस्थापनाचे काही फायदे खालीलपैकी कोणते ?

- (A) रस्टआऊट, बर्नआऊट
- (B) वास्तविकता, साठलेला
- (C) नियंत्रित ताण, तुमच्या आयुष्याचा तोल
- (D) लवचिकता, करमणूक

16. Which of the following is *not* the purpose of packaging ?

- (A) Classifying goods
- (B) Providing individuality
- (C) Providing protection in transportation
- (D) Identifying goods

17. FPO stands for :

- (A) Food product order
- (B) Fruit product order
- (C) Fruit produces order
- (D) Fruit product option

16. खालीलपैकी कोणता पॅकेजिंगचा उद्देश नाही ?

- (A) वस्तूंचे वर्गीकरण
- (B) व्यक्तिवैशिष्ट्य प्राप्त करून देणे
- (C) वाहतुकीमध्ये संरक्षण प्राप्त करून देणे
- (D) वस्तू ओळखता येणे

17. एफ. पी. ओ. चे पूर्ण नाव :

- (A) फूड प्रॉडक्ट ऑर्डर
- (B) फ्रूट प्रॉडक्ट ऑर्डर
- (C) फ्रूट प्रोड्युसेस ऑर्डर
- (D) फ्रूट प्रॉडक्ट ऑप्शन

18. The motifs that represent some unknown form are called .....

- (A) Abstract
- (B) Geometric
- (C) Stylized
- (D) Naturalistic

19. Energizing in the control step means :

- (A) Taking an overall view of the job
- (B) Putting the plan into action
- (C) Preparing the plan
- (D) Finding an alternative

18. असा मोटिफ की जो अस्तित्वात नसलेले कोणते तरी रूप दर्शवितो त्याला ..... म्हणतात.

- (A) केवल
- (B) भौमितिक
- (C) अलंकारिक
- (D) नैसर्गिक

19. नियंत्रणाच्या पायरीमध्ये प्रेरणा देणे म्हणजे :

- (A) कार्याचा सर्वसाधारण आढावा घेणे
- (B) नियोजन कार्यरत करणे
- (C) नियोजन करणे
- (D) पर्याय शोधणे

20. In designing an efficient workspace,
the left hand will cover :

- (A) Minimal working area
- (B) Normal working area
- (C) No working area
- (D) Maximum working area

21. .... is one objective of Home
Science extension.

- (A) To control the human
behaviour
- (B) To bring about desirable change
in human behaviour
- (C) To create problems
- (D) To control the rural people

20. प्रभावी कार्यक्षेत्राची रचना करताना डावा
हात .....

- (A) कमीत कमी कार्यक्षेत्र व्यापेल
- (B) सर्वसाधारण कार्यक्षेत्र व्यापेल
- (C) कोणतेही कार्यक्षेत्र व्यापणार नाही
- (D) जास्तीत जास्त कार्यक्षेत्र व्यापेल

21. .... हे एक गृहविज्ञान विस्ताराचे
उद्दिष्ट्ये आहे.

- (A) मानवी वर्तणुकीवर नियंत्रण करणे
- (B) मानवी वर्तणुकीत अपेक्षित बदल घडवून
आणणे
- (C) समस्या निर्माण करणे
- (D) ग्रामीण लोकांना नियंत्रित करणे

22. The following is a function of Administration :

- (A) Staffing
- (B) Extension work
- (C) Identification of problem
- (D) Teaching

23. What is the full name of I.R.D.P ?

- (A) Integrated Rural District Programme
- (B) Integrated Rural Development Project
- (C) Integrated Rural Development Programme
- (D) Integrated Regional Development Project

22. खालील कोणते प्रशासनाचे कार्य आहे ?

- (A) कामगार व्यवस्थापन (स्टाफिंग)
- (B) विस्तार कार्य
- (C) समस्या ओळखणे
- (D) शिकविणे

23. आय.आर.डी.पी. चे पूर्ण रूप ..... हे आहे.

- (A) एकात्मिक ग्रामीण जिल्हा कार्यक्रम
- (B) एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प
- (C) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम
- (D) एकात्मिक विभागीय विकास प्रकल्प

24. A news story written by one can be published in :

- (A) Extension bulletin
- (B) Folder
- (C) Newspaper
- (D) Sports magazine

25. .... is act of overseeing, inspection and control.

- (A) Management
- (B) Controlling
- (C) Planning
- (D) Supervision

26. The approach towards vocational selection should be :

- (A) Knowledge
- (B) Medium
- (C) Communication
- (D) Honest

24. एक वृत्तकथा एकाने लिहून ..... यामध्ये प्रकाशित करू शकतो.

- (A) विस्तार समाचारपत्र
- (B) घडी पत्रिका
- (C) वर्तमानपत्र
- (D) क्रीडा मासिक

25. .... ही देखरेख, तपासणी आणि नियंत्रण याची कृती आहे.

- (A) व्यवस्थापन
- (B) नियंत्रण
- (C) नियोजन
- (D) पर्यवेक्षण (देखरेख)

26. उद्योगधंद्याविषयीचे निवडीचे मार्ग ..... यावर असते.

- (A) ज्ञान
- (B) माध्यम
- (C) संप्रेषण
- (D) प्रामाणिक

27. The following is characteristic of extension :

- (A) Honest
- (B) Communication
- (C) Co-operation
- (D) Social

28. .... is a physical barriers to communication.

- (A) Mental stress
- (B) Fear
- (C) Tension
- (D) Environmental stress

29. Communication is a primary tool for effective :

- (A) Speaking
- (B) Behaviour change
- (C) Impact
- (D) Express knowledge

27. खालीलपैकी हे विस्तार शिक्षणाचे वैशिष्ट्ये आहे :

- (A) प्रामाणिक
- (B) संप्रेषण
- (C) सहकार्य
- (D) सामाजिक

28. .... हा संप्रेषणाचा भौतिक अडथळा आहे.

- (A) मानसिक ताणतणाव
- (B) भिती
- (C) तणाव
- (D) पर्यावरणविषयक ताणतणाव

29. संप्रेषण हे ..... चे प्रभावी प्राथमिक साधन आहे.

- (A) बोलणे
- (B) वर्तणूक बदल
- (C) प्रभाव
- (D) ज्ञान दाखविणे

30. The process of conversion of the subject matter into symbols is called as .....

- (A) Encoding
- (B) Decoding
- (C) Channel
- (D) Physical barrier

31. The folk or traditional arts of India have from ancient times been used for ..... purposes.

- (A) Impact
- (B) Education
- (C) Informal education
- (D) Socio-political

32. Which is the following teaching method good for home science teaching ?

- (A) Lecture
- (B) Seminar
- (C) Lecture-Demonstration
- (D) Discussion

30. विषयाची माहिती संकेतात बदल करण्याच्या प्रक्रियेला ..... म्हणतात.

- (A) सांकेतिकीकरण
- (B) निसांकेतिकीकरण
- (C) माध्यम
- (D) भौतिक अडथळे

31. भारतीय लोक किंवा पारंपरिक कला ही प्राचीन काळापासून ..... साठी वापरतात.

- (A) प्रभावा
- (B) शिक्षणा
- (C) मितौपचारिक शिक्षणा
- (D) सामाजिक-राजकीय हेतू

32. खालील कोणती शिकविण्याची पद्धत गृहविज्ञान शिकविण्यास चांगली आहे ?

- (A) व्याख्यान
- (B) चर्चासत्र
- (C) व्याख्यान-सादरीकरण
- (D) चर्चा

33. Which is the projected visual aids ?

- (A) Chalk board
- (B) Poster
- (C) Photograph
- (D) Filmstrip

34. Who is related to Panchayat Raj ?

- (A) B.R. Mehta
- (B) Mahatma Gandhi
- (C) M.S. Mehta
- (D) R.N. Tagore

35. Puppetry becomes a valuable ..... only if the message to be communicated is developed in dramatic terms.

- (A) Art
- (B) Visual aids
- (C) Audio aids
- (D) Media

33. कोणते प्रक्षेपित दृक साधन आहे ?

- (A) फळा
- (B) भित्तीपत्रक
- (C) फोटोग्राफ
- (D) चित्रपट्टिका

34. कोण पंचायत राजशी संबंधित आहे ?

- (A) बी.आर. मेहता
- (B) महात्मा गांधी
- (C) एम. एस. मेहता
- (D) आर. एन. टागोर

35. कळसूत्री ह्या ..... म्हणून बहुमूल्य होतात. फक्त जर संदेश नाटकाच्या स्वरूपात तयार करून संप्रेषित करायचा असतो.

- (A) कला
- (B) दृक साधन
- (C) श्राव्य साधन
- (D) माध्यम

36. Which Vitamin is converted to its active form (calcitriol) in the kidneys ?

- (A) Vitamin A
- (B) Vitamin D
- (C) Vitamin E
- (D) Vitamin K

37. Products that contain live microorganisms in sufficient numbers to alter intestinal microflora and promote intestinal microbial balance are known as .....

- (A) Antibiotics
- (B) Probiotics
- (C) Prebiotics
- (D) Enzymes

36. मूत्रपिंडामधे ..... हे जीवनसत्त्व सक्रीय (कॅल्सिट्रिऑल) होते.

- (A) जीवनसत्त्व अ
- (B) जीवनसत्त्व ड
- (C) जीवनसत्त्व इ
- (D) जीवनसत्त्व के

37. जिवंत सूक्ष्मजंतू असलेले, जे आतड्यातील सूक्ष्मजंतूमधे बदल करून त्यांचा योग्य समतोल ठेवणारे घटक .....

- (A) अँटीबॉयोटिक्स
- (B) प्रोबॉयोटिक्स
- (C) प्रीबॉयोटिक्स
- (D) इन्झायम

38. A serving of dessert has the following nutrient composition :
10 g of fat, 5 g of protein, 10 g of water and 20 g of carbohydrates.

How many calories does it provide ?

- (A) 250 kcal
- (B) 200 kcal
- (C) 150 kcal
- (D) 190 kcal

39. The type of alcohol in beverages such as wine and beer is :

- (A) Ethyl alcohol (Ethanol)
- (B) Isopropyl alcohol (Isopropanol)
- (C) Methyl alcohol (Methanol)
- (D) Propyl alcohol (Propanol)

38. एका पदार्थामधे 10 ग्र स्निग्ध पदार्थ, 5 ग्र प्रथिने, 10 ग्र पाणी व 20 ग्र कर्बोदके असल्यास त्यापासून ..... मिळतील.

- (A) 250 कि.कॅलरीज
- (B) 200 कि.कॅलरीज
- (C) 150 कि.कॅलरीज
- (D) 190 कि.कॅलरीज

39. वाईन किंवा बिअरसारख्या पेयामधे ..... प्रकारचा अल्कोहोल असतो.

- (A) इथायल अल्कोहोल (इथेनॉल)
- (B) आयसोप्रोपायल अल्कोहोल (आयसोप्रोपेनॉल)
- (C) मिथायल अल्कोहोल (मिथेनॉल)
- (D) प्रोपायल अल्कोहोल (प्रोपेनॉल)

40. Thy type of service that results in slower turnover of customers is :

- (A) Self service
- (B) Waiter service
- (C) Buffet service
- (D) Cafeteria service

41. Hormone which regulates water balance :

- (A) Antidiuretic hormone
- (B) Insulin
- (C) Prolactin
- (D) Thyroxine

42. Infant and young child feeding is promoted by :

- (A) World Bank
- (B) UNICEF
- (C) FAO
- (D) CDC

40. .... मधे ग्राहकाची उलाढाल सावशाक होते.

- (A) सेल्फ सर्विस
- (B) वेटर सर्विस
- (C) बुफे सर्विस
- (D) कॅफिटेरीया सर्विस

41. शरीरातील पाण्याचे समतोलत्व ..... हॉर्मोन राखते.

- (A) अँटीडायुरेटीक
- (B) इन्सुलिन
- (C) प्रोलॅक्टिन
- (D) थायरोक्सिन

42. “इन्फंट अँड यंग चाईल्ड फिडींग” ..... राबवतात.

- (A) वर्ल्ड बँक
- (B) युनिसेफ
- (C) एफ. ए. ओ.
- (D) सी.डी.सी.

43. Wernick's encephalopathy is seen in :
- (A) Alcoholics
(B) Cirrhosis
(C) Jaundice
(D) Peptic ulcer
44. Sugar alcohols are :
- (A) Low calorie sweeteners
(B) Non-calorie sweeteners
(C) Preservatives
(D) Stabilisers
45. Head circumference measurements are used in nutritional assessment for :
- (A) Children under 5 years
(B) Children under 2 years
(C) Infants
(D) Adolescents
43. वरनिकस् एन्सेफलोपॅथी ..... मधे दिसून येते.
(A) दारुडे
(B) सिरोसिस
(C) कावीळ
(D) पेप्टीक अल्सर
44. शुगर अल्कोहोलस् .....
(A) कमी उर्जा असलेले स्विटनरस्
(B) उर्जा नसलेले स्विटनरस्
(C) प्रिझरवेटीवस्
(D) स्टॅबिलायझरस्
45. .... साठी डोक्याच्या घेराचे मोजमाप, पोषकत्वाची तपासणी करताना केली जाते ?
(A) 5 वर्षा खालील मुले
(B) 2 वर्षा खालील मुले
(C) अर्भके
(D) कौमार्यावस्थेतील मुले

46. The first massive dose of Vitamin A supplementation is given along with this vaccination :

- (A) BCG
- (B) Rubella
- (C) Measles
- (D) Chickenpox

47. To study the prevalence of a micronutrient deficiency, what study design would you choose ?

- (A) Longitudinal
- (B) Cohort
- (C) Experiment
- (D) Cross-sectional survey

48. HDPE storage containers stand for :

- (A) High Density Polyethylene
- (B) High Density Polyethanoate
- (C) High Density Polyethane
- (D) High Density Polyethanol

46. जीवनसत्त्व अ चा पहिला मोठा डोस..... लसीकरणासोबत दिला जातो.

- (A) बीसीजी
- (B) रुबेला
- (C) गोवर
- (D) कांजीण्या

47. सूक्ष्मपोषक द्रव्याच्या कमतरतेचे प्राबल्य तपासण्यासाठी कोणती अभ्यासपद्धत अभ्यासासाठी निवडाल ?

- (A) लांगीट्युडीनल
- (B) कोहार्ट
- (C) एक्सपरीमेंट
- (D) क्रॉस-सेक्शनल सर्व्हे

48. एचडीपीई (साठवणुकीचे डबे) चा पूर्ण विस्तार .....

- (A) हाय डेन्सीटी पॉलीइथेलिन
- (B) हाय डेन्सीटी पॉलीइथेनॉएट
- (C) हाय डेन्सीटी पॉलीइथेन
- (D) हाय डेन्सीटी पॉलीइथेनॉल

49. Which among the four is a goitrogen ?

- (A) Spinach
- (B) Lentils
- (C) Fish
- (D) Radish

50. Alkaline ash diet includes :

- (A) Fruits, vegetables and milk
- (B) Meat, egg, fish and poultry
- (C) Egg, milk, pulses
- (D) Meat, milk, cereals

51. Screening candidates electronically, having online skill assessment, video conferencing are :

- (A) Methods of Interview
- (B) Method of Recruiting
- (C) Job title
- (D) Advertising

49. खालीलपैकी ..... गॉयटरोजेन आहे.

- (A) पालक
- (B) मसूर
- (C) मासे
- (D) मुळा

50. .... चा अल्कलाईन अॅश आहारात समावेश केला जातो.

- (A) फळे, भाज्या व दूध
- (B) मांस, अंडी, मासे आणि कोंबडी
- (C) अंडी, दूध, डाळी
- (D) मांस, दूध, धान्ये

51. उमेदवारांची यांत्रिकदृष्ट्या चाचणी, ऑनलाईन तपासणाचे कौशल्य, दृक् संभाषण माध्यम इत्यादी खालीलपैकी काय दर्शवितात ?

- (A) मुलाखतीच्या पद्धती
- (B) नेमणुकीच्या पद्धती
- (C) कार्य नाम
- (D) जाहिरातबाजी

52. Well being of the Employees depend on :

- (A) Physical, Environment and Motivation
- (B) Physical Health and Skills
- (C) Psychological, Sociological and Skills
- (D) Physical, Psychological and Social relational

53. The concepts of wages are :

- (A) Minimum Wages, Fair Wages, Living Wages
- (B) Maximum wages, Tips, No wages
- (C) Wages for sustenance, Spending wages
- (D) Investment of wages, Gifting of wages , Bonus

52. पगारी नोकराचे चांगले होणे खालीलपैकी कशावर अवलंबून असते ?

- (A) भौतिक घटक, वातावरण आणि प्रेरणा
- (B) शारीरिक आरोग्य आणि कौशल्ये
- (C) मानसिक, सामाजिक आणि कौशल्ये
- (D) शारीरिक, मानसिक आणि सामाजिक संबंधित

53. खालीलपैकी कोणत्या पगाराच्या संकल्पना आहेत ?

- (A) कमीत कमी पगार, योग्य पगार, जीवनावश्यक पगार
- (B) जास्तीत जास्त पगार, टिपस्, पगार नसणे
- (C) तग धरण्यासाठी पगार, खर्च करण्यासाठीचा पगार
- (D) गुंतवणुकीसाठी पगार, बक्षिसीसाठी पगार, बोनस

54. Human concept of management emphasises :

- (A) Increase in efficiency
- (B) Perfection in job
- (C) Allround development of worker
- (D) Increase in work

55. The training benefits the organisation by :

- (A) Improving profitability and developing positive attitude
- (B) Improving physical status and motivation
- (C) Ice breakers, Leadership and skills
- (D) Job rotation, specification and behaviour

54. व्यवस्थापनाची मानवीय संकल्पना खालीलपैकी कशाला प्राधान्य देते ?

- (A) कार्यक्षमतेमध्ये वाढ
- (B) कार्यामध्ये अचूकपणा
- (C) कर्मचाऱ्याचा सर्वांगीण विकास
- (D) कार्यामध्ये वाढ

55. संस्थेमध्ये प्रशिक्षणाचा फायदा खालीलपैकी कशासाठी होतो ?

- (A) फायद्यामध्ये वाढ आणि सकारात्मक प्रवृत्तीचा विकास
- (B) भौतिक दर्जा सुधारणे आणि प्रेरणा
- (C) अडथळा सुरळीत पार पाडणे, नेतृत्व आणि कौशल्य
- (D) कार्य आळीपाळीने करणे, विशिष्टीकरण आणि वर्तणूक

56. Which is *not* a focus of an Institution providing protection services for street children ?

- (A) Protection from Sexual and/or substance abuse
- (B) Protection from exposure to environmental hazards
- (C) Protection from anxiety related to college admission and career choice
- (D) Protection from threat of disease

57. Which type of change in society are articles published by times of India related to “protection and pride of girl child” targeting ?

- (A) Cognitive change
- (B) Behaviour change
- (C) Action change
- (D) Value change

56. रस्त्यावर राहणाऱ्या मुलांसाठी संरक्षण पुरविणारी संस्था कोणत्या गोष्टीवर लक्ष केंद्रित करत नाही ?

- (A) प्रोटेक्शन फ्रॉम सेक्सुयल अँड/ऑर सबस्टँस अँब्युज
- (B) प्रोटेक्शन फ्रॉम एक्स्पोजर टू एनवायरन्मेंटल हॉझार्ड्स
- (C) प्रोटेक्शन फ्रॉम अँझाइटी रिलेटेड टू कॉलेज अँडमिशन अँड करीयर च्योइस
- (D) प्रोटेक्शन फ्रॉम थ्रेट ऑफ डिसिझ

57. “टाईम्स ऑफ इंडिया” ह्या वृत्तपत्रात छापून आलेल्या वृत्तात जे बालकन्याच्या रक्षणासाठी लक्षित होते तर तो कोणता बदल संभवतो ?

- (A) बौद्धिक बदल
- (B) वर्तनात बदल
- (C) कृतीत बदल
- (D) मूल्यात बदल

58. You are engaged in promoting breast feeding through an intensive campaign of one week. At the end of three days you talk to important stakeholders to know if your work is going in the right direction. In this case you are doing :

- (A) Formal program evaluation
- (B) Mid course program evaluation
- (C) Message effectiveness evaluation
- (D) Summative program evaluation

58. एका आठवड्याच्या स्तनपानाची मोहिमेत तुम्ही व्यस्त आहात. तीन दिवसानंतर महत्त्वाच्या भागदारांबरोबर तुम्ही योग्य दिशेने चालला आहात का ? असे चर्चा करता, ह्या परिस्थितीत तुम्ही ..... करत आहात.

- (A) औपचारिक कार्यक्रम मूल्यमापन
- (B) मिड कोर्स कार्यक्रम मूल्यमापन
- (C) संदेशाची योग्यहाराता मूल्यमापन
- (D) समेटीव्ह कार्यक्रम मूल्यमापन

59. Which format of training is most effective in reaching out to para professionals who work in community settings ?

(A) Pre-service training with regular short term follow-up training on the job

(B) Pre-service training with orientation at induction

(C) On the job training with strict everyday supervision

(D) Pre-service orientation with prescribed module for everyday activities

59. प्रशिक्षणाचा कोणता आराखडा पैरा प्रोफेशनल-साठी सामुदायिक संदर्भात योग्य होतो ?

(A) प्री-सरव्हीस प्रशिक्षण थोड्या छोट्या कालावधीच्या पाठ-पुरावा

(B) प्री-सरव्हीस प्रशिक्षण विथ ओरियंटेशन अँट इन्डक्शन

(C) ऑन द जॉब प्रशिक्षण विथ स्ट्रिक्ट एव्हरीडे सुपरव्हिजन

(D) प्री-सरव्हीस ओरियंटेशन विथ प्रीस्क्राइब्ड मोड्युल फॉर एव्हरीडे अँक्टीव्हिटीझ

60. Which of the following policies require that we have institutions to ensure rights of young children ?

- (A) Early childhood care and education policy
- (B) Domestic violence and child abuse bill
- (C) Right to food security for all
- (D) Child care and child right policy

61. We say that a child has achieved the skill of conservation when she knows that :

- (A) Change in appearance of an object does not affect number/weight/volume
- (B) Change in appearance leads to change in volume
- (C) Appearance is related to volume and weight
- (D) Aspects of weight volume and appearance are independent

60. लहानमुलांच्या हक्कासाठी संस्थांची गरज असते खालीलपैकी कोणती नीती योग्य होईल ?

- (A) पूर्वप्राथमिक केअर आणि शैक्षणिक पॉलिसी
- (B) डोमेस्टिक व्हॉयलंस आणि चाइल्ड अॅब्युज बिल
- (C) राइट टू फूड सीक्युरिटी फॉर ऑल
- (D) चाइल्ड केअर अॅन्ड चाइल्ड राईट पॉलिसी

61. मुलामधे काँझरवेशन चे कौशल्य प्राप्त झाले हे कळते जेव्हा :

- (A) एखाद्या वस्तु/गोष्टीचे दिसणे त्याच्या संख्या, वजन आणि आकारमान
- (B) दिसण्यात बदल झाला तर आकारमान बदलते
- (C) दिसणे हे आकारमान आणि वजनाशी संबंधित आहे
- (D) वजन, आकारमान आणि दिसणे हे वेगवेगळे आहेत

62. Three year old children in preschool play individually next to each other in a sand pit. This represents :

- (A) Cooperative Play
- (B) Parallel Play
- (C) Solitary Play
- (D) Cultural Play

63. Chitra's mother from a slum community had taken up to drinking during her pregnancy. So Chitra faces the risk of :

- (A) Emotional disturbance in during childhood
- (B) Insecure attachment
- (C) Being born with the physical and cognitive abnormalities of fetal alcohol syndrome
- (D) Addiction to a range of drugs throughout life

62. 3 वर्षांचे पुर्वप्राथमिक शाळेचा मुलगा बरोबर बसून वाळूखेळ खेळतो म्हणजे ..... होय.

- (A) सहकार्याचा खेळ
- (B) समांतर खेळ
- (C) मूल 'एकटेच' खेळते
- (D) सांस्कृतिक खेळ

63. चित्राच्या आई जी वस्तीत राहते ती गरोदरपणात दारू पीत आहे त्यामुळे चित्राच्या आईला ..... हा धोका संभवतो.

- (A) शालेय अवस्थेत भावनिक बिघाड/विघ्न येणे
- (B) असुरक्षित जवळीक
- (C) फीटल आल्कोहोल सिंड्रोमसारखे शारीरिक आणि बौद्धिक असामान्यता निर्माण होतील
- (D) वेगवेगळ्या ड्रग्सची सवय जन्मभर राहिल

64. Which statement indicates the most appropriate relationship between learning and maturation in children ?

- (A) Learning occurs among children irrespective of maturational influence
- (B) Maturational readiness is important for learning
- (C) Maturation and learning are independent
- (D) Learning is influenced by environment

65. Jagriti and Kirti have a 13-month-old baby girl. As per Erikson's theory their sensitive and loving care of their daughter contributes to :

- (A) The child's sense of basic trust
- (B) The child's secure attachment
- (C) The child's sense of control
- (D) Desire fulfillment

64. मुलांमधील अध्ययन आणि परिपक्वण योग्य होण्यासाठी कोणते विधान योग्य आहे ?

- (A) परिपक्वणाचा पगडा नसला तरी मुलांमध्ये अध्ययन होतेच
- (B) परिपक्वणाची तयारी असणे अध्ययनासाठी महत्त्वाचे असते
- (C) परिपक्वण आणि अध्ययन वेगवेगळे आहेत
- (D) अध्ययन वातावरणामुळे प्रभावित होते

65. जागृती आणि किर्तीला तेरा महिन्याचे बाळ आहे. एरिक्सनच्या सिद्धांताप्रमाणे त्यांची जिवाळा आणि प्रेमळ मुळीचे योगदान कोणते ?

- (A) बाळाचा/मुलाचा मूलभूत विश्वास
- (B) मुलाचा सुरक्षित सहवास
- (C) मुलाचा स्वतःवरचा ताबा
- (D) इच्छा पूर्ण करणे

66. Fifteen-year-old Champa has a set of girl friends with whom she feels freer and more open with her friends than with her family. Champa's parents should :

- (A) Be concerned, because of deteriorating parent-adolescent relationships
- (B) Should help Champa find as many good friends and follow up with them
- (C) Seek family counseling
- (D) Not worry, since adolescence is typically a time of growing peer influence and diminishing parental influence

67. Antra has skilful finger movement that helps her in playing musical instruments. This is an example of :

- (A) Excellent locomotor skill
- (B) Hereditary motor skill
- (C) Bodily motor skill
- (D) Fine motor skill

66. पंधरा वर्षाच्या चंपाला ज्या मैत्रिणी आहेत, त्यांच्यासोबत ती खूप मोकळेपणाने वागते तिच्या कुटुंबापेक्षा तर चंपाच्या पालकांनी ..... केले पाहिजे.

- (A) थोडी आस्था पाहिजे नाहीतर पालक-किशोरवयीन संबंध बिघडतील
- (B) चंपाला त्यांनी अजून चांगल्या मैत्रिणी मिळवून, त्यांच्याबरोबर मागोवा घेतला पाहिजे
- (C) कौटुंबिक समुपदेशन घेतले पाहिजे
- (D) काही काळजी करू नये, कारण किशोरावस्थेत त्या वयातील मुलांचा प्रभाव पालकांपेक्षा जास्त असतो

67. अंतरा बोटांच्या कौशल्यपूर्ण हालचाली करून तार वाद्य वाजवते हे ..... चे उदाहरण आहे.

- (A) उत्तम हालचाल करता येणे
- (B) अनुवंशिक कारक कौशल्य
- (C) शारीरिक कारक कौशल्य
- (D) सुक्ष्मकारक कौशल्य

68. Child who believes that “what is right is lawful and that what is wrong is unlawful”, is at what stage of moral development, as per Kolberg’s theory ?

- (A) Punishment and Obedience Orientation
- (B) Social System Morality
- (C) Interpersonal Norms
- (D) Good boy/girl orientation

69. Sushma, a primary school teacher wants to know about children social relationships in and out of class. Which technique of child study will help her ?

- (A) Sociometry and Sociogram
- (B) Psychometry
- (C) Social and resource mapping
- (D) Social kaleidoscope

68. कोलबर्गच्या सिद्धांतानुसार, मुल जेव्हा ह्यावर विश्वास ठेवते की “जे बरोबर असते ते कायद्याप्रमाणे असते आणि जे चूक असते ते कायद्याप्रमाणे नसते”. ही नैतिक विकासाची कोणती पायरी आहे ?

- (A) शिक्षा आणि आज्ञाधारकतेची आवड
- (B) सामाजिक प्रणाली सदाचरण
- (C) अंतरव्यक्तिक नियम
- (D) चांगला मुलगा/मुलगी म्हण्याची आवड

69. सुषमाला, जी प्राथमिक शाळेची शिक्षिका आहे, तिला मुलांच्या वर्गातील व वर्गाबाहेरील सामाजिक संबंधाबद्दल माहिती हवी आहे. तर मुलांचा अभ्यास करण्याचे कोणते तंत्र तिला मदत करेल ?

- (A) सोशीओमेट्री आणि सोशीओग्राम
- (B) सायकोमेट्री
- (C) सोशल आणि रिसोर्स मॅपिंग
- (D) सोशल कलेइडोस्कोप

70. Lack of nutrition and stimulation in early years has a major impact on the child's :

- (A) Brain architecture
- (B) Future admission to school
- (C) Attachment with peers
- (D) Ability to resist diseases

71. 'Raglan' is a type of :

- (A) Placket
- (B) Pocket
- (C) Sleeve
- (D) Collar

72. The method of removal of colour from dyed fabric to create white design on coloured background is known as :

- (A) Discharge printing
- (B) Resist printing
- (C) Duplex printing
- (D) Ikat printing

70. पोषण आणि उत्तेजन सुरुवातीच्या काळात मुलांना कमी मिळाले/अपुरे मिळाले तर मुलावर मुख्यतः परिणाम होतो :

- (A) मेंदूच्या संरचनेवर
- (B) भविष्यात शाळेत प्रवेश मिळण्यासाठी
- (C) समवयस्कांबरोबर जोडी जमणे
- (D) रोगांपासून प्रतिकार करण्याची क्षमता

71. रॅगलान हा ..... चा प्रकार होय.

- (A) काजबटण पट्टी
- (B) पॉकेट
- (C) बाही
- (D) कॉलर

72. ज्या पद्धतीमध्ये रंगीत कापडावर पांढरा नमुना तयार करण्यासाठी त्या भागातील कापडाचा रंग काढून टाकला जातो त्याला ..... असे म्हणतात.

- (A) डीसचार्ज छपाई
- (B) रेझिस्ट छपाई
- (C) डूपलेक्स छपाई
- (D) इक्कत छपाई

73. Which of the following is the traditional embroidery from Punjab ?

- (A) Kantha
- (B) Kasuti
- (C) Phulkari
- (D) Kashida

74. The weave used for Turkish towels is :

- (A) Cut pile
- (B) Uncut pile
- (C) Jacquard
- (D) Lappet

75. Which of the following is a protein fiber ?

- (A) Acrylic
- (B) Spandex
- (C) Olefin
- (D) Casein

73. खालीलपैकी कोणते भरतकाम हे पंजाबचे परंपरागत होय ?

- (A) कांथा
- (B) कसूती
- (C) फूलकारी
- (D) कशिदा

74. टर्कीश टॉवेलमध्ये ..... ही वीण वापरली जाते.

- (A) कापलेली पाईल
- (B) न कापलेली पाईल
- (C) जकार्ड
- (D) लॅपेट

75. खालीलपैकी कोणता तंतू हा प्रथिन तंतू होय ?

- (A) अॅक्रेलिक
- (B) स्पॅन्डेक्स
- (C) ऑलिफीन
- (D) केसिन

JAN - 17318/III—D

ROUGH WORK